

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет української філології, культури і мистецтва

Факультет суспільно-гуманітарних наук

Факультет права та міжнародних відносин

Кафедра української мови

Кафедра історії України

Кафедра публічного права

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ

для студентів

спеціальності 016 Спеціальна освіта

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми **016.01.01 Логопедія**

Київ – 2023

ОПИС ПРОГРАМИ ЕКЗАМЕНУ

Київський університет імені Бориса Грінченка	
Кафедра української мови Кафедра історії України Кафедра публічного права	Лахно Наталія Валентинівна, доцент кафедри української мови Тарасенко Ольга Олексіївна, доцент кафедри історії України Гуріна Дарія Петрівна, доцент кафедри публічного права
Програма екзамену з дисципліни	Українські студії: Культура усного і писемного мовлення Українські студії: Історичні студії Українські студії: Права людини, громадянина України
Курс	1
Спеціальність (спеціалізація)	016 Спеціальна освіта
Форма проведення: Письмова/усна/комбінована	Письмова (у формі тесту)
Тривалість проведення:	2 академічні години
Максимальна кількість балів: 40 балів	40 балів
Критерії оцінювання	Тест складається із 40 тестових питань (за одну правильну відповідь нараховується 1 бал): 1. 13 тестових питань із дисципліни «Українські студії: Історія української культури» 2. 13 тестових питань із дисципліни «Права людини громадянина України». 3. 14 тестових питань із дисципліни «Українські студії: Культура усного і писемного мовлення».
Перелік допоміжних матеріалів:	-
Орієнтовний перелік питань	<p>Орієнтовний перелік тем до комплексного семестрового екзамену</p> <p><i>Культура усного і писемного мовлення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культура української мови. Ознаки культури української мови. 2. Українська мова як єдина національна мова українського народу і форма його національної культури. Державна мова, її функції. 3. Поняття літературної мови. Ознаки літературної мови: високий ступінь престижності, багатофункціональність, стилістична диференціація, унормованість, наддіалектність. Позитивні та негативні риси пуризму. 4. Суть етнополітичних концепцій походження українського народу і його мови. 5. Літературно-писемна двомовність XIV–XVIII ст.: слов'яноруська мова, староукраїнська («проста мова»). Формування та джерела розвитку національної мови. 6. Типологічні особливості української мови на фонетичному, морфологічному та синтаксичному рівнях.

7. Характеристика офіційно-ділового стилю мовлення.
8. Характеристика наукового стилю мовлення.
9. Характеристика розмовного стилю мовлення.
10. Стилї мовлення в Інтернеті.
11. Особливості усного спілкування у фаховій діяльності. Загальні вимоги.
12. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування.
13. Жанри усного мовлення.
14. Мистецтво публічного виступу. Умови успішного публічного виступу.
15. Підготовка до публічного виступу.
16. Способи виголошенн промови.
17. Установлення контакту з аудиторієта способи утримання уваги.
18. Кінетична система спілкування.
19. Закони ефективного спілкування.
20. Мовний етикет як складник культури мовлення
20. Виразність усного мовлення. Інтонація, мовні такти, паузи, логічний наголос, мелодика мовлення, темп мовлення.
21. Позамовні засоби виразності.
22. Вимова голосних звуків.
23. Вимова приголосних звуків.
24. Вимова слів іншомовного походження. Акцентуаційні норми
25. Функціонування української мови в уснорозмовній сфері та вплив на соціум (професійна комунікація, мова медіа та реклами)
26. Специфіка і структура мовленнєвого впливу. Маніпулятивні технології: способи розпізнання та протистояння. Мова як наскрізна сугестивна система.
27. Офіційне та приватне спілкування крізь призми маніпулятивних технологій.
28. Захист від маніпулятивного впливу. Техніки протистояння маніпулюванням.
29. Гендерні характеристики комунікативної поведінки.
30. Реалізація стратегії фемінізації в українській мові.
31. Вікові особливості комунікативних властивостей особистості.
32. Мовна норма. Система норм писемного мовлення: лексико-фразеологічні, морфологічні, синтаксичні, графічні, орфографічні, пунктуаційні, стилістичні. Причини порушення мовних норм.
33. Принципи правопису.
34. Особливості фіксації мовних норм у правописі, словниках, довідниках, підручниках та посібниках з української мови.
35. Чергування у з в та і з й.
36. Позначення м'якості приголосних на письмі. Найважливіші правила вживання м'якого знака.
37. Правила вживання апострофа в сучасному українському правописові. Сполучення літер йо – юо.
38. Правопис префіксів у сучасній українській літературній мові.
39. Правопис слів іншомовного походження в сучасній українській літературній мові.
40. Ненаголошені е, и, о в сучасній українській літературній мові. Звук [а] з давнього звука [о]. Префікси пре-, при-, при-.
41. Написання складних слів разом, через дефіс та окремо.
42. Спрощення в групах приголосних.

43. Подвоєння приголосних звуків.
44. Написання слів з великої літери.
45. Правопис часток *не* та *ні*.
46. Точність наукового мовлення. Особливості вживання термінів. Правила вживання слів іншомовного походження в професійному мовленні.
47. Причини порушення семантичної точності мовлення.
48. Найпоширеніші типи порушення фразеологічної точності.
49. Українська лексикографія. Типи словників.
50. Словотвірні норми. Нормативність творення відонімних дериватів. Прізвища, імена та імена по батькові: закономірності творення та особливості відмінювання.
51. Нормативність уживання граматичних форм самостійних частин мови.
52. Синонімія та омонімія відмінкових та прийменниково-відмінкових форм.
53. Порушення норм у вживанні службових частин мови.
54. Порядок слів у реченні. Синтаксична норма в словосполученні.
55. Керування та узгодження між компонентами речення. Координація головних членів речення.
56. Формальна і семантична ускладненість речення.
57. Розділові знаки у складносурядному, складнопідрядному та безсполучниковому реченнях.
58. Пряма та непряма мова. Розділові знаки при прямій / непрякій мові.

Історичні студії

1. «Відкриття національної спадщини» у процесі українського націєтворення: кінець XVIII – сер. XIX ст.
2. «Відлига», «застій» і «перебудова» – штучність термінів та історичний сенс процесів. «Фасад» і радянські реалії в Україні.
3. «Під знаком Софії»: спадщина України у європейському контексті.
4. «Розстріляне відродження» і «соціалістичний реалізм» та їхній вплив на формування ідентичності українців.
5. Відновлення державності в Україні: здобутки та втрати трьох десятиліть.
6. Війни України з більшовицькою росією (1917–1923 рр.).
7. Військово-політичне протистояння з російською федерацією: цивілізаційний злам.
8. Внесок українських інтелектуалів у формування історичної пам'яті українського народу (М. Максимович, М. Костомаров, П. Куліш).
9. Вплив Трипільської культури на формування цивілізації в Україні.
10. Гетьманські столиці Чигирин, Батурин, Глухів.
11. Голодомор-геноцид 1932–1933 р. та репресії – інструменти знищення української нації.
12. Грецькі міста-поліси на території України як вияв західної цивілізації.
13. Громадівський рух української інтелігенції другої половини XIX ст. Діячі.
14. Давні слов'яни у писемних, археологічних та фольклорно-етнографічних джерелах.
15. Державні символи України.
16. Доля української державності часів «присмерку Гетьманщини».
17. Духовне життя України доби відновлення незалежності: «посттоталітарне», «пострадянське», «національне», «європейське».
18. Західноєвропейські впливи на національну еліту Галичини (І. Вагилевич, Я. Головацький, М. Устиянович).
19. Західноукраїнські землі між двома світовими війнами: змагання за збереження національної ідентичності.
20. Значення діяльності Бориса Грінченка в історії України.
21. Значення діяльності Івана Франка в історії України.

22. Значення діяльності Тараса Шевченка в історії України.
23. Значення християнізації Русі у формуванні цивілізаційної ідентичності українців.
24. Інтелектуали українського походження в культурному ландшафті Європи і України: самоідентифікація, навчання, творчий доробок.
25. Історична пам'ять про козацьку Україну.
26. Київ як центр освіти, науки, мистецтва у XVII – XVIII ст.
27. Кирило-Мефодіївське товариство: пошуки українського месіанізму. Значення діяльності, діячі.
28. Кіммерійці, скіфи та сармати в українській історії, культурі та ментальності.
29. Культурні впливи в Русі-Україні у період розвиненого Середньовіччя.
30. Маргіналізація, акультурація та причини подвійної лояльності українського соціуму.
31. Місце і роль Києво-Могилянської академії в історії України.
32. Місце України в європейській бароковій культурі.
33. Народний Рух та його політична роль.
34. Острозька академія, братські школи, єзуїтські колегіуми.
35. Проблема «київської спадщини»: історичний контекст і сучасність.
36. Проблеми цивілізаційної визначеності сучасної України.
37. Протиборство Заходу і Московії: українсько-російські відносини у добу Гетьманщини.
38. Радянське поневолення України як чергова спроба зміни цивілізаційної парадигми.
39. Російський царат й український національно-визвольний рух.
40. Русь-Україна від Середньовіччя до Ренесансу (XIII – XVI ст.)
41. Русь-Україна та Руське королівство в історії та історичній пам'яті українців.
42. Соціокультурне життя в Україні 1930–1940 рр. під більшовицьким ідеологічним тиском. «Розстріляне Відродження».
43. Україна в російських проєктах «відновлення СРСР», розв'язання загарбницької війни проти України.
44. Україна між двома тоталітарними режимами: боротьба з нацизмом і більшовизмом. 1939–1945 рр. Україна у Другій світовій війні. Спростування рашистської монополії на «Велику перемогу».
45. Українізація та феномен «червоного ренесансу».
46. Українська діаспора як частина української нації.
47. Українська козацька держава: оцінки та історичне значення.
48. Українська нація в боротьбі з тоталітарними режимами (1930–1940 рр.)
49. Українська політична еміграція в Європі (1920–1930-ті) – центр розвою національно-державної ідеології.
50. Українська революція й відродження української державності.
51. Українське національне відродження: сутність, три етапи.
52. Українське національне державотворення у XVII – XVIII ст.
53. Українське козацтво: походження, розвиток, історична роль.
54. Український рух опору 1950–1980 рр.: напрями, сутність, діяльність.
55. Язичництво як світогляд і релігійна система давніх слов'ян.

Права людини, громадянина України

1. Людина, особа та громадянин: співвідношення понять.
2. Права людини: поняття, сутність та риси.
3. Класифікація прав людини і громадянина.
4. Поняття, зміст та структура конституційно-правового статусу людини і громадянина.
5. Єдність прав та обов'язків людини і громадянина.
6. Рівність прав людини і громадянина, рівність перед законом.
7. Обмеження прав та свобод людини і громадянина в умовах воєнного стану та надзвичайного стану.
8. Конституційно-правові обов'язки громадян.
9. Поняття та ознаки особистих прав та свобод людини і

- громадянина.
10. Право на життя та здоров'я.
  11. Право на свободу та на особисту недоторканість.
  12. Право на недоторканість житла та право на таємницю особистого життя.
  13. Свобода світогляду та віросповідання.
  14. Поняття та особливості політичних прав та свобод.
  15. Право на громадянство.
  16. Поняття, особливості економічних прав і свобод.
  17. Зміст та види соціальних прав і свобод.
  18. Поняття та види культурних прав і свобод.
  19. Право на працю, на відпочинок і соціальний захист.
  20. Поняття та особливості судового захисту прав і свобод людини.
  21. Роль адвокатури в процесі судового захисту прав людини і громадянина.
  22. Функції прокуратури в процесі захисту прав людини і громадянина.
  23. Позасудовий механізм захисту прав та свобод людини і громадянина. Інститут Уповноваженого з прав людини, організація та гарантії діяльності.
  24. Універсальна система захисту прав людини (Міжнародні (міждержавні) органи і організації).
  25. Європейський суд з прав людини, механізм та особливості розгляду заяв.

Екзаменатор

Екзаменатор

Екзаменатор

Завідувач кафедри української мови

Завідувач кафедри історії України

Завідувач кафедри публічного права

Лахно Наталія Валентинівна

Тарасенко Ольга Олексіївна

Гуріна Дарія Петрівна

Вінтонів Михайло Олексійович

Гедь Анна Володимирівна

Власова Ганна Петрівна